

Søker historisk metall

■ Detektorer kan gi ny viten om historien

Denne helgen vil metall-detektorer bli flittig brukt på Lista. 23 metallsøkere fra Rygene Detektorklubb vil søke å skaffe bedre viten om historien.

Av Per Kr. Danielsen

– Dette kan bli spennende, sier fylkeskonservator Frans Arne Stylegar som selv vil være til stede deler av helgen.

Skepsis

Metallsøkeren kom for alvor på markedet for om lag 25 år siden. I det arkeologiske miljøet ble utstyret sett på som en alvorlig trussel mot kulturminnene. Nå er situasjonen tydeligvis en annen. Rygene Detektorklubb – med hovedsete i Stavanger – driver sin hobbyvirksomhet i tett samarbeid nettopp med arkeologene.

På hjemmesiden skriver de: «Klubben har satt seg som mål at alle medlemmer handler forsvarlig og vet hva de skal gjøre for best å ivareta funnet slik at løsfunnet blir korrekt registrert, behandlet og innlevert til riktige instans.»

Hananger

I utgangspunktet vil det være full aktivitet hele fredag og lørdag. Deltagerne vil bli delt i alle fall i tre grupper. Den ene skal søke etter den adelige setegården på Hananger. Gården mistet sine adelige rettigheter på midten av 1700-tallet og ble etter hvert stykket opp.

– Hvordan så egentlig en adelig setegård ut på 1400-1500-tallet ut? Det vil vi gjerne vite mer om. Derfor blir det spennende på se hva som kommer ut av

Medlemmer av Rygene Detektorklubb fotografert under en større undersøkelse på Utstein i fjor. Der samarbeidet klubben med Arkeologisk Museum – Universitetet i Stavanger.

FOTO: RYGENE DETEKTORKLUBB

undersøkelsene med detektorer nå i helgen, sier fylkesarkeologen.

Lunde

Noe av det samme skal også gjøres på Lunde, der en gruppe skal prøve å finne den opprinnelige gården.

Den tredje gruppen skal søke spor etter havna som man mener har ligget innerst i Lundevågen og der jernalderens gods og gull ble ført i land.

– Der kan det ha ligget en kaupang. I

alle fall har det vært eller annet der, sier Stylegar.

Kanskje vil metallsøkene gi svar.

Huseby

Rygene Detektorklubb ble stiftet i 2006. Året etter var medlemmer på tur til Lista etter invitasjon fra Vest-Agder fylkeskommune. Formålet var å gjøre søk på Huseby kongsgård.

Klubben og virksomheten var ny, og det ble sparsomt med resultater av sø-

kene på Huseby. Denne helgen er det mulig at noen av medlemmene vil prøve på nytt.

Ifølge klubbens leder John Kvanli er de nå mer fortrolig med utstyret, og de har gjennom årene samlet ikke så rent liten erfaring.

– Det er fylkeskommunen som bestemmer hva vi skal gjøre, men vi sier ikke nei om det byr seg en anledning til å gjøre nye søk på Huseby, sier klubbens leder.

FAKTA

Rygene Detektorklubb

En klubb av likesinnede metallsøkere som via sin hobby bruker metallsøkere for å bidra til bedre viten om vår historie. Klubben har satt seg som mål at alle medlemmer handler forsvarlig og vet hva de skal gjøre for at funn blir korrekt registrert, behandlet og innlevert til riktige instans.

Klubben har som mål å finne og identifisere ukjente løsfunn av historisk interesse i pløyselaget på jordbruksland, og som i akselererende tempo er i ferd med å svinne hen på grunn av nedbrytning som følge av sur nedbør, sprøytemidler, miljøgifter, pløying, gjødsling og moderne utbygging. Mer om klubben på

www.rygenedetektorklubb.com

FAKTA

Metallsøkeren

Det danske arkeologiske tidsskriftet Skalk omtalte i 1983 metallsøkeren første gang under overskriften: «Den har fanden skapt!», illustrert med en djevelfigur.

Virkeligheten er nå en annen. Den fryktede metallsøkeren har vist sin nytteverdi. Arkeologer og museer benytter ofte metallsøkere i forundersøkelser og under utgravninger.

FAKTA

Metaldetektoren

Et apparat som kan finne metaller på avstand.

Har utviklet seg fra å være enkle apparater som kunne ga et signal om at metall var innen rekkevidde, til avanserte apparater som kan skille mellom ulike metaller og indikere avstand til metallobjektet.

Flekkefjæring promilledømt

En 20 år gammel mann fra Sira er dømt til 30 dagers betinget fengsel for å ha promillekjørt med motorsykkel ved to anledninger i oktober i fjor. 20-åringen hadde heller ikke gyldig førerkort, og brukte ved den ene anledningen en uregistrert motorsykkel.

Sira-mannen møtte ikke opp da saken mot ham ble behandlet i Lister tingrett. 20-åringen hadde imidlertid erkjent for-

holdene for politiet, og retten mente det fantes nok bevis i saken til å dømme mannen.

I tillegg til den betingede fengselsstraffen, som betyr at han slipper å sone bak murene, er Sira-mannen også dømt til å betale 5.000 kroner i bot, samt saksomkostninger på 3.000 kroner. 20-åringen er også ilagt en sperrefrist for førerrett til motorvogn på 16 måneder.

Bilbrann på Lista

Ti minutter før midnatt til onsdag fikk politiet melding om at en bil sto i brann ved Borhauggården på Lista. Bilen, en Ford Mondeo, hadde full fyr i motorrommet, før flammene ble slukket.

Journalist tok saken i egne hender

Kvart over ni tirsdag kveld ble politiet oppringt av en journalist som lå bak en bil av merket Audi han visste var stjålet.

– Når så bilen stopper på rødt lys i Osestadbakken, smetter journalisten ut og tar nøkkelen ut av den stjalne bilen, beretter operasjonsleder Hans Petter

Osaland i Agder politidistrikt.

De to gjerningsmennene i Audi-en stikker fra stedet til fots. Politiet ankommer og leter med hund i terrenget etter biltyvene – uten å finne dem.

– Men bileieren har iallfall fått tilbake bilen sin, beretter Osaland.